

Celem projektu jest analiza zjawiska celowego nieukończenia oraz pozostawiania w stanie pozornie wadliwym późnośredniowiecznych obiektów powstałych na północ od Alp, zwłaszcza na terenie Świętego Cesarstwa Rzymskiego oraz Niderlandów. Tytułowy termin „zamierzona niekompletność” dotyczy obiektów pomyślanych od początku jako nieukończone, a także tych na wpół zniszczonych bądź wtórnie zdekompletowanych. Owe cechy przedmiotów zostały do tej pory rozpoznane głównie na gruncie włoskiej historii sztuki odpowiednio jako manierystyczne *non finito* i *rotto*. Zakres oddziaływania „niekompletności” jest szeroki, obejmuje bowiem „żywość” nieukończonej czy też zniszczonej powierzchni, pragnienie odbiorcy, by uzupełnić puste miejsca na odbitce graficznej, kontrasty między ukończonym a nieukończonym w obrębie jednego dzieła oraz skupienie uwagi posiadacza na tym, co zostało rozpoznane jako niekompletne. Ambicją projektu stanowi wprowadzenie nowej kategorii „zamierzonej niekompletności” do badań nad sztuką północnoeuropejską i kulturą kolekcjonerską XV/XVI wieku; zestawienie zjawiska z włoskimi pojęciami celem prześledzenia podobieństw i różnic w percepcji przedmiotów w obu regionach; wyjaśnienie szerokiego zakresu funkcji tych obiektów; systematyzacja postaw wczesnonowożytnych odbiorców wobec tej klasy obiektów.

Analiza obejmie zarówno dzieła sztuki jak i źródła pisane istotne z punktu widzenia prowadzonych badań. Przedmioty kolekcjonerskie reprezentują szerokie spektrum rodzajów, materiałów i technik artystycznych. Piśmiennictwo natomiast stanowią głównie inwentarze poszczególnych kolekcji, traktaty, księgi domowe. Celem projektu jest zbadanie recepcji tych obiektów przez członków miejskich i dworskich elit Świętego Cesarstwa Rzymskiego oraz Niderlandów w latach 1430-1530. Proponowane ramy czasowe odpowiadają początkom aktywności franko-flamandzkich i brabanckich warsztatów w miastach burgundzkich, data końcowa zaznacza natomiast niemiecką reakcję przeciw italianizującej modzie, która to jest konsekwencją napięcia pomiędzy fascynacją tym co „obce” a odkryciem tego, co „ojczyście” niemieckie.

Nieukończone oraz niekompletne obiekty na północ od Alp nie były dotąd rozpoznane jako wspólny i niezależny fenomen. Kategoria nie doczekała się systematycznych badań. W proponowanym projekcie analizie poddana zostanie relatywnie duża i zróżnicowana grupa obiektów, którą to przebadam w kontekście głównej klasy „niekompletności”. Łącząca obiekty jakość niewykończenia i dekompletyzacji ustanawia nową klasę produktów w przestrzeni *Kunstammery*, gdzie zbierano nie tylko szlachetne czy cenne materiały. Ta perspektywa jest kluczowa, by poszerzyć wiedzę na temat późnośredniowiecznej kultury kolekcjonerskiej: daje również wgląd w zainteresowania miejskich i dworskich elit, wzbogaca rozpoznanie relacji między rzemieślnikiem a zleceniodawcą, a także umożliwia zrozumienie zmiany percepcji tego, co było rozumiane jako dzieło sztuki.

Nieukończone produkty były do tej pory „podpinane” pod inne klasy uprawomocniające ich istnienie. Zamierzeniem jest zmiana ugruntowanego rozróżnienia i rozpoznanie intencjonalnego rozmycia granic między skończonym a nieskończonym jako artystycznej kategorii w określonym czasie i przestrzeni. Projekt ma za zadanie zrewidować dotychczasowe rozumienie tych przedmiotów jako nieudanych eksperymentów czy warsztatowych odpadów oraz zaprezentować je jako poszukiwane przez kolekcjonerów obiekty. Fenomen jest nierozpoznany, co więcej – zazwyczaj kojarzony z włoskim *non finito*, a zatem postrzegany jako wtórny, co wymaga weryfikacji. Analizie poddane zostaną m.in.: obrazy i rzeźby prezentujące różne stadia wykończenia, odbitki „domagające się” nadania jasnego sensu poprzez wypełnienie pustych banderol komentarzami, a także oprawiona w srebro „wadliwa” ceramika, czy wczesne traktaty technologiczne. Plan badawczy zakłada realizację następujących zadań: katalog „nieukończonych” i „niekompletnych” obiektów w oparciu o analizę literatury i wyjazdy studyjne; katalog odniesień do źródeł pisanych na podstawie kwerend bibliotecznych i archiwalnych; analizę cech technologicznych obiektów zebranych w katalogu; analizę porównawczą, która prowadzić będzie do identyfikacji i rozwoju problemów badawczych: koegzystencji różnorodnych materiałów „niekompletnych” w ramach kolekcji, powiązań między zainteresowaniem artystycznym procesem i zbieraniem nieukończonych/wadliwych obiektów, ich funkcje edukacyjne i estetyczne, a także recepcję tych przedmiotów przez posiadaczy.

Zgłoszenie co najmniej dwóch obszernych artykułów do recenzowanych czasopism naukowych (np. *The Rijksmuseum Bulletin*) oraz aktywne uczestnictwo w co najmniej dwóch międzynarodowych konferencjach (np. *The Courtauld Symposium*) stanowią spodziewane efekty proponowanego projektu.